

opusdei.org

24. Kdo to byli farizeové, saduceové, esejci a zéloti?

Jedna z 54 částých otázek o Ježíši Kristu a církvi, na které odpovídá tým profesorů historie a teologie Navarrské univerzity.

14.04.2023

V Palestině prvního století vznikly mezi židovským obyvatelstvem některé skupiny, které různým způsobem vnímaly prameny a

způsoby prožívání izraelského náboženství.

V Ježíšově době si většina lidí nejvíce vážila farizeů. Jejich jméno, v hebrejštině „perušim“, znamená „oddělení“. Největší pozornost věnovali otázkám týkajícím se zachovávání zákonů o rituální čistotě, a to i mimo chrám. Předpisy o čistotě kněží, které byly pro obřad stanovené, se pro ně staly ideálem života ve všech záležitostech každodenního života, který se tak ritualizoval a sakralizoval. Kromě psaného zákona (Tóra a Pentateuch) shromažďovali řadu tradic a způsobů, jak plnit předpisy zákona, a dávali jim čím dál větší význam, až byly nakonec považované za ústní Tóru, kterou přičítali také Bohu. Byli přesvědčeni, že ústní Tóra byla předána spolu s Tórou psanou Mojžíšovi na Sinaji, a proto byly obě stejně závazné.

Pro jednu část farizeů měl politický rozměr rozhodující roli v jejich životním postoji a souvisel se snahou o národní nezávislost, protože žádná cizí moc se nemohla stavět nad svrchovaností Pána v jeho lidu. Tito lidé jsou známí pod názvem zéloti, kteří si toto jméno možná dali sami narážejíc na svou horlivost k Bohu a k plnění zákona. I když si mysleli, že spásu uděluje Bůh, byli přesvědčeni, že Pán ohledně spásy s lidskou spoluprací počítá. Tato spolupráce se týkala především čistě náboženské oblasti, v úsilí o důsledné plnění zákona. Později od padesátých let minulého století uvažovali, že se musí angažovat i ve vojenské oblasti a neodmítat používání násilí tam, kde je to nutné k vítězství, ani nemít strach přijít v bitvě o život, neboť tímto mučednictvím se uctívá Pánovo jméno.

Saduceové byli naproti tomu lidé z vyšší společnosti, členové rodin

kněží, vzdělaní, bohatí a aristokraté. Z nich od počátku římské okupace vycházeli velekněží, kteří reprezentovali Židy před římskou mocí. Tóru interpretovali umírněně, aniž by upadali do četných kazuistických otázek farizeů, a proto ústní Tóře farizeů nepřikládali takový význam. Na rozdíl od farizeů nevěřili v posmrtný život, ani nesdíleli jejich eschatologické naděje. Netěšili se takové popularitě a oblibě jako farizeové, ale měli náboženskou a politickou moc, a proto byli velmi vlivní.

Jednou z nejvíce studovaných skupin v posledních letech jsou Esejci. O tom, jak žili a jakou měli víru, máme dostatek informací od Flavia Josefa a zejména z papyrových a pergamenových dokumentů nalezených v Kumránu, kde se někteří z nich zřejmě usadili. Charakteristickou vlastností Esejců bylo odmítání chrámové bohoslužby

v Jeruzalémě, protože ji vykonávalo kněžstvo, které bylo od doby Hasmoneovců zkažené. V důsledku toho se Esejci od této všeobecné praxe distancovali s tím, že zachovají a obnoví svatost lidu v nevelkém prostředí své vlastní komunity. Mnozí z nich se uchýlili do pouštních oblastí, aby se kontaktem s jinými osobami nenakazili. Zřeknutí se ekonomických vztahů nebo přijímání darů nevychází z ideálu chudoby, ale je to způsob, jak se vyhnout nákaze kontaktem s okolním světem, aby byla zachována rituální čistota. Po dovršení rozchodu s chrámem a oficiálním kultem chápe esejská komunita sama sebe jako nehmotný chrám, který dočasně nahrazuje chrám v Jeruzalémě, dokud se v něm konají bohoslužby, jež považuje za nedůstojné.

54 otázek o Ježíši Kristu a církvi

Francisco Varo

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://opusdei.org/cs-cz/article/24-
kdo-to-byli-farizeove-saduceove-esejci-
a-zeloti/](https://opusdei.org/cs-cz/article/24-kdo-to-byli-farizeove-saduceove-esejci-a-zeloti/) (10.12.2025)